

N:o 179.

Af herr **A. T. Carlheim-Gyllensköld**, om ändring af 5, 6 och 15 §§ regeringsformen.

Dualismen i nationalförsvarets ledning har länge visat sig vara en anordning, som icke befordrat den följdriktiga enhet och den planmässighet, hvarförutan denna nationens viktiga angelägenhet icke kan tillfredsställande ordnas. Det intima samarbete mellan de bägge cheferna för landt- och sjöförvarsdepartementena, som är en själfklar förutsättning för att nationalförsvaret skall blifva väl genomfördt, effektivt och lämpadt efter Sveriges materiella resurser, har alltför länge uteblifvit, och man har t. o. m. anledning förmoda, att ingen af Kungl. Maj:t fastställd enhetlig försvarsorganisationsplan förefinnes, som på förväg beräknat och afvägt den roll, de tre försvarsmedlen armé, flotta och fästningar hafva sig tilldelade att gemensamt och stödjande hvarandra vid en mobilisering uppträda i och för neutralitetens upprätthållande eller samverka vid en invasion. Maningar till en dylik samverkan hafva icke saknats. Så har, utom annat, senaste sjökrigsmaterielkommitté anført som en af flottans främsta uppgifter »att med stöd af det strategiska sambandet med armén förhindra en fientlig invasion öfver hafvet.» Denna såväl som andra dylika maningar hafva emellertid blifvit obeaktade, hufvudsakligen för vår dualistiska ledning af försvaret, och vi fortgå alltjämt på den dyraste och sämsta vägen att maximalt utveckla ett försvarsmedel i sänder, utan enhetlig plan och utan samband med de andra samt minst af allt att taga hänsyn till kostnaderna. Och på denna olycksbringande väg komma

vi att fortgå, intill dess att Riksdagen ingriper till åstadkommande af en enhetlig försvarsorganisationsplan under ledning af en för landt- och sjöförsvaret gemensam departementschef. Endast en gemensam försvarsminister är i stånd att både fasthålla de stora synpunkterna, tillbakahålla slentrianmässiga specialkraf och begränsa kostnaderna. Uppgiften är icke lätt, då däremot gifvetvis reser sig de militaristiska sträfvanden, som vilja hafva militären till en stat i staten, eller kanske t. o. m. en militärmakt, som behärskar staten. Men blir arbetet med en dylik reorganisation å ena sidan tungt, så blir det å den andra tacksamt. Det enar nationen om ett stort mål och ger den trygghet och intresse för försvaret, under det att nu rådande förhållanden aflägsna dess intresse för detsamma, då den ser, att ett flertal af organisationsanordningarne äro illa afvägda, så att de icke passa ihop, hvarför ständiga ändringsförsök göras och att det öfverallt visas opålitlighet i kostnadsberäkningarne, så att dessa redan nu svällt långt utöfver hvad de år 1901 förklarades skola bli efter öfvergångsårens förlopp.

Det torde därför vara nödigt, att Riksdagen gör hvad den kan för att åstadkomma den enhet och planmässighet samt kostnadsbegränsning, som nationalförsvarets ordnande hittills saknat.

På grund häraf föreslås Riksdagen besluta

att till hvilande grundlagsenlig behandling antaga följande förändrade lydelse af regeringsformens §§ 5, 6 och 15 nämligen:

Regeringsformen.

§ 5.

Statsrådet skall bestå af *tio* ledamöter, bland hvilka Konungen . . . etc. lika med nuvarande lydelse.

§ 6.

Af statsrådets ledamöter skola *sju* vara chefer och föredragande för hvar sitt departement, nämligen:

ministern för utrikes ärendena för utrikesdepartementet,
en chef för justitiedepartementet,
en för försvarsdepartementet, hvilken tillika vare Konungens rådgifvare i kommandomål för armén och flottan,
en för civildepartementet o. s. v. lika med nuvarande lydelse till 6:te §:ns slut och

§ 15.

Kommandomål, hvarmed förstås sådana, som Konungen i egenskap af högste befälhafvare till lands och sjöss omedelbarligen besörjer, må Konungen, då han själf förer riksstyrelsen, afgöra i närvaro af försvarsdepartementets chef. Honom åligger etc. etc. lika med nuvarande lydelse.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles.

Stockholm den 30 januari 1905.

A. Th. Carlheim-Gyllensköld.